

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

Titvlvs IX. De ferijs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

impedimento, concedi possunt (modò abut præsumptio, quâ malitiosè tales dilationes petunt) si tamen partes tales dilationes petant. Sunt autem ordinariè trium, sex, aut novem mensium hæc dilationes, pro circumstantiarum diversitate arbitrio Judicis definiendæ, ita tamen, ut inter Actorem & Reum servetur æqualitas. Allegatoriæ vetò dilationes sunt, quæ dantur partibus, post probationes & exceptiones auditas, ad allegandum ultra quid, si velint, debet enim post auditas probationes interrogare partes Judex, num ulterius aliquid allegare velint, & ad has allegationes producendas concedendæ sunt partibus tres dilationes, quarum quælibet triginta dies sive mensem continet.

In tertia parte judicii conceduntur dilationes definitoriæ, & executoriæ. Definitoriæ sunt, quæ dantur ad causam definiendam, statuto scilicet certo tempore, quo ad audiendam sententiam partes comparere debeant; executoriæ dilationes sunt, quæ dantur Reo per sententiam condemnato, ad solutionem v.g. faciendam, quod temp^o ordinariè quarta men-

sium esse solet, ita tamen ut à Judice abbreviari, aut prorogari possit, quæ quædam dilationes executoriæ in actionibus rebus aut criminalibus raro locum habent, cum statim executio in talibus casibus fiat, nisi per accidens executionem talem quid impediat. Prorogatio dilationis tum censetur fieri, quando dilatio labentis, nondum tamen elapsæ, in extensio, quo in casu prior dilatio adimplere dicitur, & lapsa prorogata etiam dilationis termino, nova censetur hæc dilatio, quæ concedi non potest sine aliqua causæ cognitione, utrum scilicet, concedendæ dilationis sufficiens sit, &c. Prima tamen probatoria dilatio non potest prorogari, quia superest secunda, tertia, & quarta, allegato, & probato isto impedimento. Effectus dilationis præcipuus est, quòd, eâ pendente, officium Judicis conquiescat, neque quibusquam agendum sit, aut innovandum, sed per articulo seu capitulo, super quo data est dilatio, nisi pars litigans, cui concessa fuit dilatio, hæc nondum finita, agat in causa sua, & in hac, non obstante dilatione, nondum finita procedat.

TITULUS IX.

DE FERIIS.

§. I.

De variis feriarum generibus, & earum computatione.

Feriaz, hæc loci, generatim dicuntur dies, seu tempora, quibus jus non dicitur, sive quibus à negotiis forensibus,

sive actibus judicialibus cessatur, & vocatur. Sunt autem feriaz aliz solemnes seu ordinariæ, quæ à legibus & SS. Canonibus definitæ sunt, & singulis annis recurrunt. Aliz sunt extra ordinariæ, seu repentinæ, quæ non certâ & stabili lege, sed pro re certa occurren-

tibus variis occasionibus, indicuntur à Principe v. g. Illarum alix sunt sacræ, ob Dei cultum & honorem Sanctorum institutæ; & quidem vel politicæ, seu honorariæ, in honorem Principis institutæ, alix necessariæ, sive rusticæ, ob utilitatem ruri laborantium institutæ, messis, v. g. & vindemiæ tempore, &c. juxta Regionis conditionem observandæ. Præter has ferias dantur etiam ferix nuptiarum, quibus à nuptiis publicè, & solemniter celebrandis abstineri debet; de quibus videndum *Tridenti. Sess. 24. c. 10. De refor. Matr.*, quod hodie correxerit antiquum jus, & observari debet.

Inchoantur autem ferix sacræ à vespera præcedentis diei, & terminantur in vespera diei sequentis, *argu. c. 1. h. r.* ita ut observari debeant tales sacræ ferix à vespera ad vesperam, non tantùm circa officia Divina faciendâ, sed etiam circa abstinendum à laboribus servilibus, aliisque prohibitis: plurimùm tamen hac in re valet consuetudo, juxta quam in plerisque Europæ Regionibus à medio noctis præcedentis usque ad medium alterius noctis talis à laboribus vacatio observatur, quam consuetudinem multùm juvat *c. Quoniam 2. h. r.*

§. II.

De potestate indicendi ferias sacras, & de operibus servilibus, quæ in illis fieri prohibentur.

IN Ecclesia universali solus Papa, & in sua Diœcesi, quilibet Episcopus potest ferias sacras indicare. *can. 1. dist. 3. De consec. f. litem cum consensu sui Capituli, & circa Sanctos jam Canonizatos. Et quamvis Princeps etiam secularis præ-*

Pirhing, Compend.

cipere possit suis subditis, ut à laboribus & operibus servilibus ac forensibus vacent, non tamen Festum diem instituire potest ad cultum Sancti alicujus in conscientia, aut ad pœnam obligantem, ne Laicis concessa videatur de rebus spiritibus disponendi facultas, & hinc si popul^o voto fact^o se obligavit, ad Festum Sancti alicujus celebrandum, possunt quidem illi, qui voverunt, vi voti ad festum tale celebrandum obligari, non obligantur tamen neque isti voventes, neque successores illorum vi statuti alicujus, aut consuetudinis, nisi approbatio Episcopi interveniat.

Prohibentur autem in sacris feriis non tantùm actus forenses, seu judiciales, qui soli prohibentur in feriis rusticis, ne labores scilicet illorum interrumpantur, sed opera etiam servilia, seu mechanica, quibus ministerium corporale, aut famulatus aliis exhibetur, ut est arare, fabricare, artificata conficere &c. de quibus operibus videndi Theologi morales.

§. III.

Quinam actus non serviles, seu liberales exerceri prohibentur diebus feriatis?

PROhibetur insuper *inc. 1. & ult. h. r.* ne Festis diebus, Divino, aut Ss. cultui destinatis, mercatus fiant (publici & solemnnes contractus, publicæ nundinæ &c.) ne fiant placita (judicia scilicet & strepitus judiciales, aut arbitria, in quibus servari debet ordo judiciarius) ne jura præstentur (extrajudicialia, quibus pacta & conventiones publicæ & solemniter firmantur, nisi pro pace, aut alia simili necessitate fiant) quæ tamen in re

M m

non

non tantum servanda recepta consuetudines, sed semper a prohibitionibus his excipiuntur casus necessitatis, & casus pietatis, sicuti enim necessitas non habet legem, ita ut si illa urgeat, non tantum causae civiles, sed etiam criminales diebus Festis expediri possunt; sic plurima etiam fieri possunt, ob causam pietatis diebus Festis, in causis v. g. alimentorum, juramentorum, pupillorum, pauperum & miserabilium personarum &c. in causis cultum sacrum concernentibus &c. Imò diebus Festis etiam fieri possunt actus voluntariae jurisdictionis, emancipatio v. g. manumissio, dispensatio, absolutio, concessio indulgentiarum &c. cum strepitum hæc talia iudicalem non requirant, vel sint opera pietatis. Et quamvis feriis rusticis, messium scilicet & vindemiarum, quæ ad omnes loci talis incolae extendi possunt, renuntiare possint partes litigantes v. g. ita ut non obstantibus his feriis, causam suam agere velint, cum feriæ istæ ob privatum favorem concessæ sint, iudicem tamen cogere non possunt, ad causam dijudicandam tali feriarum tempore, nec possunt renuntiare feriis sacris, aut extraordinariis profanis, ob cultum Sanctorum aut bonum publicum indicis, cum publico tali derogare non possit privatus. Prout colligitur etiam *ex cit. ult. h. s.*

§. IV.

Quinam actus iudiciales in specie sint prohibiti in diebus festis, vel permissi?

Primò quidem Libellus iudici die Festo etiam offerri potest, cum Libellus talis oblatio non sit actus iudicialis, uti

nec inquisitio, quæ à Iudice non tamquam sit prius, quam causa agi incipitur, citata saltem parte adversaria. Decretum tamen sive Iudicis mandatum de citando Reo die Festo fieri non potest, ob contrariam rationem, eo quòd hoc mandato iudicium inchoari coartatur. Ipsa verò citationis executio sive Mandati citatorii insinatio, quoniam nudum ministerium continet, & actus iudicialis non est, per Iudicem fieri saltem die etiam Festo fieri potest. Et quamvis sint aliqui, qui putant, validam esse citationem illam, quæ Iudex die non Festo de citando mandatum dat, citat tamen ad diem Festum, ut in Festo Assumptionis v. g. B. V. in iudicio compareat, tamen in tali casu mens citantis iudicium non ut hoc ipso die Festo in iudicio se sistat, sed ut in loco compareat, quo post altero statim die iudicium fieri; distinguunt tamen rectius alii, verborum iurium rigori inhaerentes, & nolunt voluntariam citationem, quæ Iudex expressè ad diem Festum citat partem, ut se sistat in iudicio, cum ea, quæ contra jus firmè pro infectis haberi debeant, *intra reg. h. in 6.* valere autem putant citationem, quæ ad certum diem mensis citatur aliquis, in quem illo anno dies Festus incidit, cum in tali casu nihil expressè contra ius fiat, & mens citantis benigniorem applicationem mereatur.

Secundò probabile quidem est, quòd in die Festo testes examinari, & eorum depositiones licitè & validè possint audiri, modò præcedente die non Festo juramentum deposuerint, cum juramenti præscriptio die Festo sit prohibita, examinatio verò & depositio testium actus iudicialis non

non sit, qui per quemlibet à Iudice deputatum tanquam merum executorem, in loco etiam non publico fieri potest, opposita tamen sententia probabilior & juri conformior est, neque enim testes die tali festo ad respondendum à Iudice cogi possunt, ergo depositio eorum non est juridica, & consequenter non est valida.

Tertiò nulla est in die Festo non tantum prolatio sententiæ judicialis, sed hujus etiam executio, juxta *L. ult. Cod. h. e.* cum sine strepitu judiciali fieri non pos-

sit; & ideo etiam reus die Festo capi, aut incarcerari non potest, sive hoc fiat pro debito civili, sive pro crimine, nisi periculum esset in mora; & quamvis jura Civilia plus hac in re admittant, servari tamen debet jus Canonicum, quod hæc talia ordinariè prohibet.

Quartò denique appellare quidem potest aliquis die etiam Festo, non tamen appellationem proficere, eò quòd appellatio non indigeat tanto strepitu, quanto indiget appellationis prosecutio, quamvis & illud tutius fiat die non Festo.

TITVLVS X.

DE ORDINE COGNITIONUM.

SI plures quæstiones in idem iudicium convenient, & deducantur, de qua prius cognoscendum sit, potissimum hæc dubitatur, & hinc est.

§. I.

An prius discutienda sit quæstio consanguinitatis, quam super Matrimonio pronuntietur?

EX c. *Intelleximus 1. h. e.* decidendum hoc est, ubi mulier in Matrimonium petiit aliquem, eò quòd cum eo contraxisset, & super hoc testes produxit; vir tamen hoc negavit consanguineum illius esse se in gradu prohibito probans; quæ viri exceptio, quam quæstionem incidentem dicunt, prius dijudicanda à Pontifice dicitur quam causa principalis Matrimonii. Ex qua Pontificis decisione interunt communiter pretemporas ex-

ceptiones, quæ iustitiam causæ principalis concernunt, per quas actio omnino excluditur ipso jure, seu potius nunquam nata ostenditur, prius dijudicandas, quam de causa principali cognoscatur, cum illa probata clarum sit, nullum jus competere in causa principali actori, & consequenter etiam hac exceptione probata, super causa principali indirectè saltem cognitâ Iudex pronuntiare potest, & debet. Si verò apposita exceptio non tam iustitiam causæ perimat, quam processum ordinarium iudicii impediatur, qualis est exceptio litis finitæ, rei tractatæ &c. quales exceptiones emergentes dicunt, non tantum prius cognosci debet talis exceptio, quam causa principalis tractetur, sed prius etiam super ea pronuntiarì debet; ut appareat, utrum procedi ulterius debeat.

M m 2

§. II.